

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2012 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas

Testo vertinimo instrukcija

NURODYMAI VERTINIMO KOMISIJAI

- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas arba iš dalies teisingas, bet formuluojamas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriama vertinimo instrukcijoje numatytas taškų skaičius. Jeigu atsakymas teisingas, bet nenumatytas instrukcijoje, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Vertindami **kalbos užduotis**, vertintojai parašėje žymi klaidas, po to užduoties apačioje esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Jeigu **kalbos užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas ir **nepažeidžia VLKK dokumentais patvirtintų kalbos vartojimo normų**, bet neįtrauktas į vertinimo instrukciją, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi daugiau nei dviem taškais, vertinimo komisijos pirmininkas darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Jei įvertinimai skiriasi mažiau nei dviem taškais, galutiniu laikomas antrasis įvertinimas.
- Neapvalintus taškus, skiriamus už testo užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas įrašo lentelėje, esančioje paskutiniame testo sąsiuvinio puslapyje, suskaičiuoja testo taškų sumą ir ją užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.
- Pasiekimų patikrinimo vertinimo protokolo grafoje „Galutinis vertinimas“ (stulpelyje „Taškų suma“) pasiekimų patikrinimo trijų dalių (viešojo kalbėjimo (dalis žodžiu), rašymo (I dalis raštu) ir teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo bei kalbos žinių taikymo (II dalis raštu)) taškai apvalinami iki sveikąjo skaičiaus.
- Taškai, esantys stulpelyje „Taškų suma“, konvertuojami į balą, pagal nustatytą taškų ir balų atitikties lentelę (žr. Vertinimo instrukcijoje).

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

(18 taškų)

Vytautė Žilinskaitė. Kodėl neberašau humoreskų

Nr.	Klausimas	Galimi atsakymai, vertinimo aspektai	Taškai
1.	Kas yra šio teksto pasakotojas? Argumentuokite remdamiesi tekstu.	Pasakotojas – rašytoja (1): tekste sakoma, kad ji neberašanti humoreskų / kad buvo sugalvojusi siužetą ir skubėjo jį užrašyti / tai nusako jau teksto pavadinimas (1) /	2
		Pasakotojas – moteris (1): tekste kalbama moters vardu – vartojamos moteriškosios giminės neasmenuojamosios veiksmažodžio formos (1).	
		Tinkamai įvardytas pasakotojas.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
2.1.	Paaiškinkite, kaip ir kodėl šitaip pasakotojas vertina minią.	Minią vertina neigiamai / ironiškai / išjuokia minią (1) todėl, kad jo kitokia pasaulėžiūra / jis atpažįsta jos paviršutinišką išpūdžių norą / džiaugsmą dėl kito nelaimės / primityvumą (1).	2
		Tinkamai paaiškinta, kaip pasakotojas vertina minią.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
2.2.	Atsakymą argumentuokite įvardydami vieną meninės raiškos priemonę.	Pasakotojas ironizuoja, / vartoja personifikacijas, / metaforas / hiperboles (1).	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
3.	Įvardykite , koks pasakotojo santykis su savo siužetu. Iš paskutinės pastraipos išrašykite citatą, pagrindžiančią atsakymą	Siužetą brangina, saugo kaip kūdikį. / Siužetą laiko gyva būtybe. / Iš pradžių saugo, bet paskui darosi abejingas (1): Ir nė nepajutau, kaip mano delnas pats atsigniaučė, o mano siužetas (ir koks siužetas!) pliumptelėjo ant grindinio, pasisparde ir išleido paskutinį kvapą... (1)	2
		Tinkamai įvardytas santykis su siužetu.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
4.	Kodėl pasakotojas atsisako sumanymo rašyti humoreskas?	Todėl, kad gyvenimas juokingesnis už sukurtus tekstus. / Supranta, kad joks rašytojas negali šitaip prajuokinti minios, kaip prajuokina kitam nutikusi nelaimė. / Žmonės linkę juoktis ne iš sukurtų istorijų, o iš realiame gyvenime įvykstančių nelaimių ir kitų žmonių nesėkmių. / Juoką sukelia ne išgalvoti juokingi dalykai, o realybėje vykstantys nebūtinai juokingi įvykiai...	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
			8

Komizmo samprata

Nr.	Klausimas	Galimi atsakymai, vertinimo aspektai	Taškai
5.	Savais žodžiais paaiškinkite J. Heizingos mintį.	Juokas (gebėjimas juoktis) labiau atskleidžia žmogiškumą nei protingumas / gyvūnai gali būti protingi, bet juoktis jie negali – tai ypatinga žmogaus savybė.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
6.	Nurodykite juoko ir komizmo skirtumą.	Juokas – realaus gyvenimo dalis (1), o komizmas – to juoko įprasminimas tekstuose (1).	2
		Apibūdintas arba juokas, arba komizmas.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
7.	Įvardykite meninės raiškos priemonę <i>kančią pažinęs veidas</i> ir paaiškinkite , kokią humoro ypatybę ji išryškina.	Personifikacija / metafora (1). Humoras gimsta iš liūdesio / problemų supratimo (1).	2
		Arba tinkamai įvardyta meninės raiškos priemonė, arba tinkamai paaiškinta ja reiškiamą humoro ypatybę.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
8.	Apibraudami raidę pažymėkite, kuris iš šių žodžių ar jų junginių A. Kalėdos tekste apibūdina tik ironiją. Atsakymą pagrįskite remdamiesi minėtu tekstu.	C (1), nes teigiama, kad tai išvirkščias juokas / paslėpta pašaipą (1).	2
		Pažymėtas tinkamas atsakymas.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
			7
9.	Baigdami sakinius, paaiškinkite, kas sieja ir kas skiria šiuos du tekstus.		
9.1.	Šiuos tekstus sieja tai, kad...	Juose kalbama apie juoką.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
9.2.	Šiedu tekstai skiriasi tuo, kad pirmasis priklauso ... funkciniam stiliui, o antrasis – ... funkciniam stiliui.	Vienas priklauso meniniam (1), antrasis – moksliniam stiliui (1).	2
		Tinkamai įvardytas tik vieno teksto funkcinis stilius.	1
		Atsakyta neteisingai. / Užduotis neatlikta.	0
			3
Už teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduotis iš viso			18

KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS*(18 taškų)***1 užduotis. (2 taškai)****ATSAKYMAI IR VERTINIMAS**

Kad ir / nors ir švystelėjo viena kita šmaikšti, kandi politinė satyra, bendras žanro derlius buvo gana menkas.	Suformuluotas sudėtinis prijungiamasis sakiny su šalutiniu nuolaidos aplinkybės dėmeniu.	2
	Suformuluotas sudėtinis prijungiamasis sakiny su kitos rūšies šalutiniu dėmeniu.	1
	Suformuluotas netinkamas (vientisinis, sudėtinis sujungiamasis, bejungtukis ar mišrusis) sakiny. Užduotis neatlikta.	0

2 užduotis. (2 taškai)**ATSAKYMAI IR VERTINIMAS**

Reikia stengtis, kad vaikui daiktai neužgožtų dvasinio prado, kad jis netaptų <u>molio Motiejumi</u> .	Teisingai nurodytas žodžių junginys. Tinkamai paaiškinta: apsileidėlis, ištižėlis.	2
	Teisingai nurodytas tik žodžių junginys.	1
	Neteisingai nurodytas žodžių junginys ir netinkamai paaiškinta. Užduotis neatlikta.	0

3 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)**ATSAKYMAI**

Apsišaukėlis, kuris apsimetė nugalėjęs slibiną ir mėgino pasiglemžti svetimus laurus, ko gero, buvo vertas laurų. Niekas neprieštarautų minčiai, kad jis gelbėjo savo gimtosios šalies garbę – šalies, kurios gyventojai nuolankiai siuntė slibinui į ryklę vis naujus savo žmones, užuot priešinęsi jam, – tol, kol su plėšrūnu susikovė iš svetur atvykęs jaunikaitis.

Savo ruožtu jaunikaitis pasirodė esąs / esantis nevertas nugalėtojo laurų: jis dėkingai priėmė atlyginimą iš bailių ir sutiko tapti jų valdovo žentu. Jo aštriam kalavijui nepavyko susidoroti su aštuntąja slibino galva...

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6 ir daugiau
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

4 užduotis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)**ATSAKYMAI**

Įvairių sričių kūrėjai **nesyk** guodėsi, kad šių dienų vaikus keleriopai sunkiau **kuo nors** sudominti – jie tepripažįsta kompiuterių pasaulį. Ar pagrįstas menininkų nusivylimas? Manau, meno pašaukimas – **įtaigiai** išreikšti **senąsias** tiesas, diegti gėrio ir grožio ilgesį. Bet **kaipgi** tai daryti dabar, kai visur pilna žurnaliukų vaikams su **lėkštais** tekstais, rėksmingomis spalvomis. Juk **siekiama** vieno – auginti vartotoją, miesčionį. Technika plėtojasi **pašėlusiai** greitai, o dorovė **vėžlio žingsniu**, ir **atotrūkis** tarp jų didės. Liūdna, kad šitokį pasaulį **įteikiame** dabartiniams vaikams, kurių puikūs **įgūdžiai** valdyti kompiuterius, bet jokių – valdyti save.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

5 užduotis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)Pastabos:

1. *Laužtiniuose skliaustuose [] nurodomi galimi alternatyvūs skyrybos variantai. Jie vertinami kaip teisingi atsakymai.*
2. *Konstrukcijos neskyrimas iš abiejų pusių laikomas viena klaida.*

ATSAKYMAI

Mano karta negalėjo gyventi be poezijos, kurią vieni kūrė, kiti dainavo ar skaitė, deklamavo. Dėl to išliko meilė muzikaliam poezijai, ypač jei joje slypi įveikto sielvarto gaidos. Iki šiol tebežavi Salomėjos Nėries lyrika, kupina tikro jausmo, įkvėpimo! Kad ir kaip rūščiai būtų vertinami jos politiniai klystkeliai, poetė išliko nepranokta kaip lyrikė. Maištaudama, dvejodama, net iškalbėdama [,] ji siekia ir skatina siekti, trokšti harmonijos, nes čia [–] jos didžioji jėga.

Jeigu man ir padarė poveikį viena ar kita knyga, šis poveikis buvo trumpalaikis. Tiesiog tada gaudavau impulsą kurti. Būdavo, [–] apsėda nykuma, nusivylimas, o [,] kai paskaitau gerą humoro ar satyros kūrinį, ir prašviesėja akyse, [–] [:] ranka jau ieško plunksnos. Svajodavau: [–] o [,] kad mano kūriniai šitaip skaidrintų kitiems nuotaiką, [–] gražintų viltį ir norą dirbti!

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

6 uždutis. (3 taškai: už kiekvieną pabrauktą teisingą variantą skiriama 0,5 taško)**ATSAKYMAI**

Vilnius – vieta, visada traukianti sugrįžti atsidūrus svetur. Kai **seniai**, dar gyvendama gimtajame Kaune, išgirdau apie šį miestą, apsėdo troškimas jame būti. Apsigyvenusi jame nenusivyliau ir iki šiol **manau**, kad nėra jam lygaus. Jis tebėra dosnus **paslapčių**, praturtina menininko akį ir širdį, **kartu** nuramina liūdintį... Tik tada, vaikystėje, Vilnelė buvo tyra, Neris skaidri, neatrodė, kad kažkas sudarkys Senamiesčio darną. **Tačiau** dabar skaudu matyti jį, pilną automobilių, – tai didžiausia jo neganda. Nepamėgau ir naujųjų Vilniaus rajonų, jie atrodo **svetimi**. Tai – bedvasis miestas, pasiglemžęs daug puikių Vilniaus apylinkių ir **sujungęs** daug savitų kaimų.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

TAŠKŲ IR BALŲ ATITIKTIES LENTELE

Pasiekimų patikrinimo trijų dalių (viešojo kalbėjimo (dalis žodžiu), rašymo (I dalis raštu) ir teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo bei kalbos žinių taikymo (II dalis raštu)) taškai susumuojami ir konvertuojami į balą pagal pateiktą lentelę:

Testo (dalies raštu ir dalies žodžiu) taškų suma	Balas
88–79	10
78–70	9
69–62	8
61–53	7
52–44	6
43–35	5
34–26	4
25–18	3
17–9	2
8 ir mažiau	1